BÀI GIẢNG: VĂN BẢN THÔNG TIN

MÔN: NGỮ VĂN 12

GIÁO VIÊN: ĐỖ ĐINH LINH VŨ

MỤC TIÊU

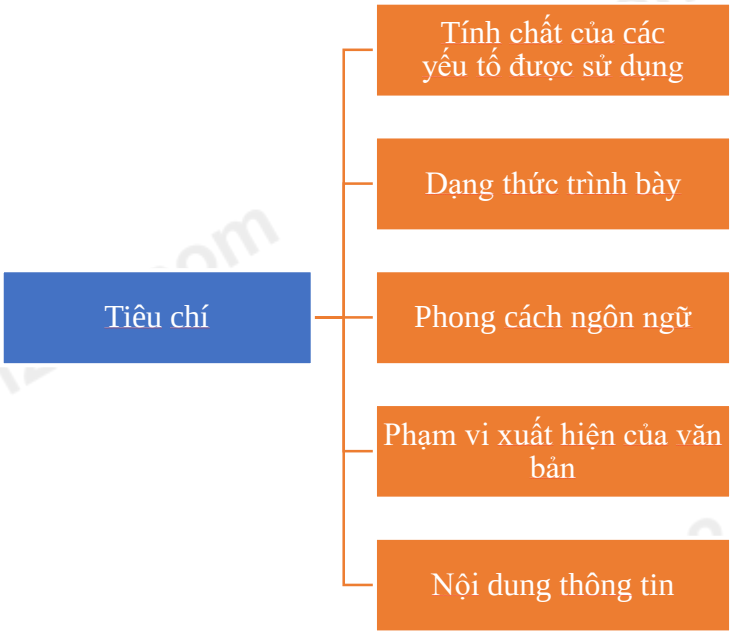
- ✓ *Nắm được lý thuyết về văn bản thông tin*
- ✓ *Nhận biết và xử lý được các bài tập liên quan đến kiến thức đã học*

KHÁI QUÁT VỀ VĂN BẢN THÔNG TIN

1 Khái niệm

- Văn bản thông tin là loại văn bản sử dụng, mô tả, phân tích các sự kiện, số liệu, sơ đồ, bảng biểu thống kê chủ yếu nhằm mục đích/thực hiện chức năng truyền đạt thông tin.

2 Phân loại

**** Dựa vào tính chất (liên tục hay không liên tục) của các yếu tố được sử dụng để trình bày thông tin trong văn bản:***

- Văn bản liên tục: được trình bày thuần tuý bằng ngôn từ
- Văn bản không liên tục: ngoài ngôn từ, văn bản được trình bày dưới dạng đồ hoạ, hình vẽ, biểu tượng, kí hiệu, hình ảnh

**** Dựa vào dạng thức trình bày:***

- Văn bản được in trên giấy theo kiểu truyền thống
- Văn bản kĩ thuật số.

**** Dựa vào phong cách ngôn ngữ được sử dụng chủ yếu trong văn bản:***

- Văn bản thông tin được viết theo phong cách ngôn ngữ sinh hoạt
- Văn bản thông tin được viết theo phong cách ngôn ngữ báo chí
- Văn bản thông tin được viết theo phong cách ngôn ngữ chính luận
- Văn bản thông tin được viết theo phong cách ngôn ngữ khoa học
- Văn bản thông tin được viết theo phong cách ngôn ngữ hành chính.

**** Dựa vào phạm vi xuất hiện của văn bản:***

- Văn bản thông tin trong sách giáo khoa các môn học
- Văn bản thông tin trong các tài liệu quảng cáo
- Văn bản thông tin trong báo hoặc trang thông tin điện tử...

**** Dựa vào nội dung thông tin được cung cấp trong văn bản:***

- Các bài bình luận, diễn văn, tiểu sử, hồi kí, bài báo, tài liệu về lịch sử/khoa học kĩ thuật/ kinh tế
- Các tài liệu chuyên ngành

ĐẶC ĐIỂM CỦA VĂN BẢN THÔNG TIN

1 Về nội dung

- Nội dung trình bày trong văn bản thông tin có tính thời sự, cập nhật.
- Văn bản thông tin trình bày thông tin một cách khách quan, cung cấp thông tin về đối tượng một cách chi tiết.

2 Về ngôn ngữ

- Văn bản thông tin sử dụng từ ngữ thuộc nhiều chuyên ngành khác nhau, thiên về học thuật, minh hoạ bằng thực tế và hình ảnh, các chương, mục...
- Văn bản thông tin cũng sử dụng từ ngữ toàn dân, đảm bảo chính tả và đơn nghĩa, đồng thời sử dụng các cấu trúc, tuân thủ các nguyên tắc cú pháp và ngữ pháp văn bản theo chuẩn ngữ pháp tiếng Việt.
- Văn bản thông tin thường ít sử dụng biện pháp tu từ, thường viết bằng phong cách ngôn ngữ chính luận, phong cách ngôn ngữ sinh hoạt.

3 Về hình thức thể hiện:

- Văn bản thông tin kết hợp với các cách thức hoặc phương tiện để hỗ trợ người đọc trong việc tìm kiếm thông tin nhanh chóng, hiệu quả: mục lục, số trang, đề mục, hình ảnh, bảng biểu, chỉ số, chữ in đậm/nghiêng, chú giải, ghi chú, chú thích đồ thị và biểu đồ
- Văn bản thông tin phong phú về thể loại, đa dạng về hình thức thể hiện: sách tham khảo, sách giáo khoa, sách chuyên ngành, sách viết về những thông tin mang tính quá trình, tạp chí, báo, áp phích quảng cáo, trang web,...

**** So sánh đặc điểm của văn bản thông tin với văn bản văn học và văn bản nghị luận***

Tiêu chí	Văn bản văn học	Văn bản nghị luận	Văn bản thông tin
Mục đích	Phản ánh hiện thực cuộc sống qua thế giới hình tượng và thể	Thuyết phục người đọc trước quan điểm, tư	Truyền đạt thông tin

	hiện quan niệm, thông điệp của nhà văn về cuộc sống	tưởng của tác giả về một vấn đề	
Ngôn ngữ	Chủ yếu sử dụng kênh chữ; ngôn ngữ mang tính thẩm mĩ, biểu cảm, hình tượng	Chủ yếu sử dụng kênh chữ; đề cao tính logic, chặt chẽ.	Sử dụng kênh chữ kết hợp hình ảnh (hình ảnh, sơ đồ, bảng biểu, đồ thị,…); ngôn ngữ thường chính xác, cụ thể, khách quan…có thể sử dụng các thuật ngữ chuyên ngành
Biện pháp tu từ	Sử dụng và phát huy tối đa hiệu quả biểu đạt của các yếu tố nghệ thuật và các biện pháp tu từ	Lựa chọn, sử dụng hợp lí các biện pháp tu từ	ÍT sử dụng các biện pháp tu từ
Phong cách cá nhân của nhà văn	Giá trị của VB thể hiện ở đóng góp của nhà văn khi khẳng định phong cách sáng tác độc đáo	Có thể hiện phong cách cá nhân của tác giả	Ít thể hiện phong cách cá nhân của tác giả.
Tiểu loại	Trữ tình, tự sự, kịch, kí	Chứng minh, giải thích	Báo cáo kết quả nghiên cứu, văn bản đa phương thức, văn bản thông tin tổng hợp có sử dụng thuyết minh kết hợp miêu tả, biểu cảm

MỘT SỐ LƯU Ý

Yêu cầu	Mô tả
Nội dung đọc	Nội dung được trình bày tường minh của văn bản thông tin
	Phương thức biểu đạt của văn bản thông tin
Kĩ năng đọc	Truy xuất, lựa chọn thông tin, dữ liệu quan trọng
	Xác định thông điệp/ý nghĩa
	Phân tích, đánh giá nội dung của văn bản thông tin
	Phân tích, đánh giá giá trị, hiệu quả của các yếu tố hình thức trong văn bản thông tin: kết cấu, ngôn ngữ, hình ảnh
	Đánh giá quan điểm của tác giả thể hiện trong văn bản thông tin